

Bireysel Düzeyde Organizasyonel Rezilyans Kapasitesi Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bireysel Düzeyde Organizasyonel Rezilyans Kapasitesi Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18004>

Özet

Bireysel Düzeyde Organizasyonel Rezilyans Kapasitesi Ölçeği, bireylerin örgütsel zorluklar veya krizler karşısında gösterdikleri ilikisel ve operasyonel **rezilyans** (yine/yenilenme) kapasitesini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Merve Gerçek ve Deniz Yılmaz Börekçi tarafından 2017 yılında yayımlanan bu ölçek, organizasyonel davranış ve yönetim alanındaki bireysel adaptasyon yeteneğini değerlendirmeyi hedefler. Ölçek, toplam 18 madde ve dört alt boyuttan oluşmaktadır. Geliştirme süreci, hem Keşfedici Faktör Analizi (KFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile desteklenmiş olup, elde edilen sonuçlar ölçeğin yüksek düzeyde geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Organizasyonel **rezilyans**, ilikisel rezilyans, operasyonel rezilyans, ölçek geliştirme, psikometri, adaptasyon, kriz yönetimi.

Yazarlar

Merve Gerçek, Deniz Yılmaz Börekçi

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin örgütsel bağlamda karşılaştıkları olumsuzluklar ve kriz durumları karşısında toparlanma, uyum sağlama ve iş süreçlerini sürdürme yeteneklerini ifade eden **organizasyonel rezilyans** kapasitelerini bireysel düzeyde ölçmektir. Bu kapasite, özellikle bireyin sosyal ağlarını kullanma (ilikisel rezilyans) ve temel işlevleri yerine getirme (operasyonel rezilyans) becerileri üzerinden değerlendirilmektedir.

Yapı

Ölçek, bireyin organizasyonel bağlamdaki **rezilyans**ın, zorluklar karşısında gösterilen tepkilere göre iki ana kategori altında incelemektedir: İlikisel Rezilyans ve Operasyonel Rezilyans. Her iki ana kategori de, kriz durumunda hayatta kalma (sağkalım) ve bu durumdan ders çıkarak gelişme (sürdürülebilirlik) boyutlarına ayrılmıştır. Bu dört faktörlü yapı, bireyin hem sosyal destek mekanizmalarını kullanma hem de iş süreçlerini esnek bir şekilde yönetme kabiliyetini ölçmektedir.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliyi, keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizleri ile detaylıca test edilmiştir. Pilot uygulama örneklemini (N=208) üzerinde gerçekleştirilen Keşfedici Faktör Analizi (KFA) sonucunda,

kuramsal altyapıya uygun olarak ayrı ve 18 ifadeden oluşan 4 faktörlü bir yapı elde edilmiştir.

Ana uygulama örnelemi (N=206) üzerinde uygulanan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA), bu yapıyı doğrulamıştır. DFA sonuçlarına göre elde edilen uyum indeksleri mükemmel uyum aralıklarında yer almaktadır: Ki kare değerinin serbestlik derecesine oranı (χ^2/sd) 1,42 ($p<0,01$) olarak belirlenmiştir. Diğer önemli uyum indeksleri şunlardır: Kök Ortalama Hata Yaklaşımı (RMSEA) 0,050; Standartlaştırılmış RMR değeri 0,025; Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI) 0,99; Normlu Uyum İndeksi (NFI) 0,96 ve Yıllık Uyum İndeksi (GFI) 0,90. Bu sonuçlar, ölçek yapısının güçlü bir yapısal geçerliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığı, Cronbach alfa (α) katsayısı kullanılarak değerlendirilmiştir. Ölçeğin geneli için hesaplanan Cronbach α değeri 0,907 olup, bu değer ölçeğin bütününde yüksek düzeyde bir güvenilirliğe işaret etmektedir.

Alt boyutlar bazında güvenirlilik katsayıları ise aşağıdaki gibidir:

İşikisel Rezilyans Sağlığı (Faktör 1): $\alpha = 0,890$ (Yüksek düzeyde güvenilir)

Operasyonel Rezilyans Sürdürülebilirlik (Faktör 2): $\alpha = 0,828$ (Yüksek düzeyde güvenilir)

Operasyonel Rezilyans Sağlığı (Faktör 3): $\alpha = 0,688$ (Yeterli düzeyde güvenilir)

İşikisel Rezilyans Sürdürülebilirlik (Faktör 4): $\alpha = 0,671$ (Yeterli düzeyde güvenilir)

Özdamar (2016) kriterleri temel alındığında, ölçeğin genelinin ve ilk iki faktörünün yüksek düzeyde güvenilir olduğu, diğer iki faktörün ise bilimsel çalışmalar için kabul edilebilir, yeterli güvenilirlik düzeyine sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Faktör Analizi

Ölçek, 18 maddeden oluşan ve dört alt boyutu barındıran çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Keşfedici Faktör Analizi (KFA), 208 kişilik pilot örnekleme gerçekleştirilmiştir. KFA sonucunda ortaya çıkan dört faktör, ölçeğin kuramsal çerçevesini destekler nitelikte olup, bireysel organizasyonel rezilyansın hem sosyal hem de işlevsel yönlerini kapsamaktadır.

Dört faktörlü yapı ve madde sayıları şöyledir:

İşikisel Rezilyans Sağlığı: 6 madde

Operasyonel Rezilyans Sürdürülebilirlik: 5 madde

Operasyonel Rezilyans Sağlığı: 4 madde

İşikisel Rezilyans Sürdürülebilirlik: 3 madde

Bu faktör yapısı, 206 kişilik ana örneklem üzerinde gerçekleştirilen Doğrulayıcı Faktör Analizi

(DFA) ile istatistiksel olarak teyit edilmiş ve kabul görmüştür.

Araç

Test Türü: Geliştirme

Format: 4 alt boyut ve 18 maddeden oluşan öz bildirim ölçeği.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çalışanlar ve organizasyonel bağlamdaki bireyler.

Yaş Grubu: Yetişkin

Popülasyon Detayları: Ölçek geliştirme çalışması, toplam 414 katılımcı (Pilot N=208, Ana N=206) ile gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme (1= kesinlikle katılmıyorum - 5= kesinlikle katılıyorum) kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel davranış, psikometri, Likert ölçeği, iş performans, kurumsal adaptasyon, krizde toparlanma.

İzinler, Ücret ve Test Yaşı

Ölçek, 2017 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı, akademik çalışmalar ve ticari olmayan amaçlar için sorumlu yazar Merve Gerçek ile iletişime geçilerek izin alınması gerekmektedir.

Sorumlu Yazar E-posta Adresi: mrvgercek@gmail.com

PDF Kaynağı: Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [bireysel-duzeyde-organizasyonel-rezilyans-kapasitesi-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/bireysel-duzeyde-organizasyonel-rezilyans-kapasitesi-olcegi-toad.pdf)

Kaynakça

Gerçek, M. ve Yılmaz Börekçi, D. (2017). Birey düzeyinde ilikisel ve operasyonel rezilyans (yine/yenilenme) kapasitesi: Bir ölçek geliştirme çalışması. *İstanbul İktisadi İdari Bilimler Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi*, 9(3), 149-176. doi: 10.20491/isarder.2017.293

Özdamar, K. (2016). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi* (12. Baskı). Eskişehir: Kaan

Kitabevi.

Ölçek Maddeleri

Ölçek, toplamda 4 alt boyut ve 18 maddeden oluşmaktadır:

İlişkisel rezilyans sakalım (6 m): Olumsuzluklarla karşılaşılarda başkalarının deneyimlerinden yararlanmaya çalışırım.

Operasyonel rezilyans sürdürülebilirlik (5 m): İşimi yaparken bana engel olan bir durumla karşılaşsam sorunu çözmek için yeni yollar ararım.

Operasyonel rezilyans sakalım (4 m): Gerektiğinde işin aksamasına engel olmak için yöneticimin ve iş arkadaşlarımla sorumlulukları geçici olarak devralabilirim.

İlişkisel rezilyans sürdürülebilirlik (3 m): Kriz durumlarında iş ilişkilerimin bana engel olmasını istemem.